

Bataaki Pool faade e Romankooŋe

¹ Oo ɓataaki ga am iwri, miin Pool. Mi maccuɗo Iisaa Almasiihu, mi noddaaɗo faa mi laatoɗo nelaado mum, mi cuɓaado faa mi yottina Kabaaru Laamɗo Lobbo oo. ² Oon Kabaaru Lobbo, Laamɗo fodiriino mo gila arannde annabaabe mum e ley Binndi ceniidi dii. ³ Kabaaru oo haala Biyiiko haalata, iwɗo e Daawuuda banngal ɓii-aadamaaku mum, ⁴ banngal Ruuhu Ceniido oo holliraa mo Bii Laamɗo Jom Baawɗe ko o immittii e maayde koo. Kanko woni Joomiraado men Iisaa Almasiihu, ⁵ saabe makko kefir-mi moyyere laataade nelaado faa goondinɓe dɔwtaniibe mo kebee ley leji dii fuu, yalla innde makko ndee ana teddinee. ⁶ Onon wonɓe Roma ɓee duu, oɗon njeyaa e maɓɓe, onon ɓe Laamɗo noddi faa kaɓɓo-ɗon e Iisaa Almasiihu ɓee. ⁷ Mido jowta on fuu, onon ɓe Laamɗo horsini, onon ɓe Laamɗo noddi faa laato-ɗon seniibe. Yo on keɓu moyyere e jam iwde e Baabiraado men Laamɗo e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

No Pool yiɗiri yiide goondinɓe wonɓe Roma ɓee

⁸ Ko adii fuu, mido yetta Laamɗo e innde Iisaa Almasiihu saabe moodon on fuu, sabi haala goondinal mon haalaama e aduna oo fuu. ⁹ Laamɗo mo ndewiran-mi ɓernde laaɓunde e ley ko njottinan-mi Kabaaru Lobbo haala Biyiiko oo koo, o seede mido miccitoo on wakkati fuu ¹⁰ e ley duwaawuuji am fuu. Mido jaagoo Laamɗo

newnana kam laawol e ley muuyde muudum no mi warda to mon. ¹¹ Sabi mido yidi yiide on sanne, yalla ana daja ko njottin-mi on e dokkal ngal Ruuhu hokkata ngal faa jiiŋina on. ¹² Mi beyda hen: yalla goondinal ngal ndeentu-den e mum ngal ana hokka en fuu semmbe. ¹³ Sakiraaŋe, mido yidi anndon: cili kuurdi ngadu-mi anniya mi waran to mon, yalla ana daja ɓe keɓu-mi hakkunde mon no keɓir-mi yimɓe hakkunde leɓi goddi dii nii, kaa faa jooni mi heɓaali warde. ¹⁴ Waajibi mi yaha to yimɓe fuu, joodiibe e ferɓe, jannguɓe e ɓe njanngaali. ¹⁵ Dum saabanii kam yidude yottinde on, onon Romankooŋe ɓee duu Kabaaru Lobbo haala Almasiihu oo.

Haala baawde Kabaaru Lobbo oo

¹⁶ Mi yaagortaako Kabaaru Lobbo oo, sabi o baawde Laamdo, omo waawi hisinde goondindo mo fuu: Yahuudiyankooŋe tafon, caggal dum, leɓi goddi dii duu. ¹⁷ Sabi Kabaaru Lobbo oo ɓannginta no Laamdo nanngirta neddo pooccitiido yeeso mum – goondinal tan wadata dum, iwde e fuddoode yaade e timmoode, no Binndi dii mbiiri nii: «Pooccitiido wuurdan goondinal.»*

Haala tikkere Laamdo faade e yedduɓe

¹⁸ Tikkere Laamdo ana ɓannga iwde dow kammu ana jippoo e yedduɓe e oojiibe fuu ɓe oojaare mum'en deddata goonga oo ɓee, ¹⁹ sabi ko neddo waawi anndude e Laamdo koo ana laabani ɓe, Laamdo jaati ɓannginanii ɓe dum. ²⁰ Sabi gila Laamdo tagi aduna oo faa hannde, golle mum ana ɓanngina sifa mum mo yiyataake oo faa

* **1:17** Habaakuk 2.4

laaba, dum woni baawde makko faa abada dee e allankaaku makko oo. Saabe dum, yeddu6e mo 6ee ngalaa dadirgal fey. ²¹ Fay so taweede e6e anndi Laamdo, 6e teddiniraali dum no foti teddinireede nii, 6e njettaali mo duu. Miilooji ma66e dii laatike 6oli, fay ko 6e anndi seeda koo duu ni66ii. ²² E6e njaara 6e hakkilante'en, kaa 6e kaandii. ²³ Be loomtinirii teddeengal Laamdo duumiido oo tooruuji nanndudi e yim6e maayoo6e e pooli e daabaaji di koyde nay e 6oggi leydi.

²⁴ Saabe dum, Laamdo daldi 6e e co6e no yonkiiji ma66e dii njidiri nii faa 6e koyni terde ma66e, kam6e e ko'e ma66e. ²⁵ Be loomtinirii Laamdo goongaraajo oo fenaande, 6e teddini ko tagaa 6e ndewii dum, 6e njoppii Tagudo oo. Yo jettooje ngoodan mo faa abada! Aamiina. ²⁶ Saabe dum, Laamdo daldi 6e e gidaade yonki ma66e kersiniide. Rew6e ma66e 6ee njoppii lelde wor6e mum'en dee, ndeentii e rew6e hono mum'en faa woortondiri e no Laamdo muuyrunoo dum nii. ²⁷ Hono non wor6e 6ee duu njoppi waaldude e rew6e faa ngatti muuyondirde. Wor6e ana ngadondira ko hersinii. Be njukkaama kam6e e ko'e ma66e jaati hakke majjere ma66e.

²⁸ Saabe ko 6e miijinoo anndude Laamdo walaa ko nafata koo, Laamdo daldi 6e e majjere ma66e, faa 6e ngadi ko neddo haanaa wadude. ²⁹ Be oonii6e, 6e 6alee6e yonki, e6e keewi joote e comdam fuu, kanum e haasidaaku e war-hoore e poodondiral e jamma e anniya bondo. Be no'oo6e yim6e, ³⁰ 6e ninoo6e yim6e, 6e waru6e Laamdo, 6e hoynoo6e yim6e, 6e mawninkiniide, 6e manto-

toobe, 6e seeban6e ko boni, 6e murtir6e saaraabe ma66e, ³¹ 6e ngalaa hakkille, 6e nganaa hoolniibe, 6e yoor6e berde, 6e ngalaa yurmeende. ³² Fay so taweede e6e anndi Laamdo yamirii gadoowo hono dee kulle fuu ana haandi e maayde, 6e kaadataa e wadude de tan, e6e njabani duu gadoowo de fuu.

2

Haala jukkungo Laamdo

¹ Ndennoo, aan peloowo wo66e oo, ko mbaawdaa laataade fuu a walaa dadirgal. Sabi so a felii wo66e tawi golle moodon yo gooto, a li6ii hoore maa. ² Eden anndi Laamdo ana sarira golliroo6e hono dii golleeji 6ee ko waarata e goonga oo. ³ Hey! Aan peloowo golloo6e hono dii golleeji 6ee tawee hono non ngollirtaa, tama ada sikki a dadan sarri jukkungo Laamdo ngoo? ⁴ Naa a jawdo moyyuki Laamdo mawki kii, kaɲum e mujal mum e sawraare mum? Tama a anndaa Laamdo ana holle moyyuki mum yalla ada tuuba? ⁵ Kaa ko a joordo bernde a caliido tuubude koo, ada wadana hoore maa tikkere Laamdo ɲannde Laamdo ɓannginta tikkere mum e sariya mum poocciido oo. ⁶ Sabi Laamdo barjoto gooto fuu golle mum. ⁷ Tewtoobe darja e teddeengal e ko duumotoo, tewtiroo6e dum mujal ley golle lobbo 6ee keban nguurndam nduumiidam. ⁸ Kaa haasidi'en salii6e goonga so ana ka66ii e bonannda 6ee, jukkungo naawngo ke6ata. ⁹ Torra e wemmbere ngoodanii gadoowo ko boni fuu: Yahuudiyankoo6e tafon, leɲi goddi njokka hen. ¹⁰ Darja e teddeengal

e jam ngoodanii gaŋoowo ko moyyi fuu, Yahu-udiyankooŋe tafon, leŋi godŋi njokka hen. ¹¹ Sabi Laamŋo burdintaa yimŋe.

¹² Laamŋo jukkan luuttooŋe ŋe nganaa Yahu-udiyankooŋe, fay so ŋe anndaa Sariya Muusaa oo. Kasen duu luuttooŋe so tawi ana anndi Sariya Muusaa oo, carirte Sariya oo. ¹³ Nedŋo nann-girtaake poocciitiido yeeso Laamŋo e hettinaade Sariya tan, jokkude Sariya oo wadata so nann-giree poocciitiido. ¹⁴ Be nganaa Yahuudiyankooŋe ŋee, kamŋe e waasude anndude Sariya Muusaa oo fuu, so ŋe ngadiirii no Sariya Muusaa oo wiiri nii, ŋe kollii eŋe njogii sariya e ley hakkillaaji maŋŋe kamŋe e ko'e maŋŋe fay so ŋe ngalaa Sariya Muusaa oo. ¹⁵ Be kollii ko Sariya Muusaa oo yamiri koo ana winndaa e berŋe maŋŋe. Hakkillaaji maŋŋe ceediima ŋum, wakkatiiji eŋe anndi ley miilooji maŋŋe ŋe ngadii ko boni, wakkatiiji eŋe anndi ŋe ngadii ko moyyi. ¹⁶ Dum woni ko ŋanngoyta ŋannde Laamŋo yamirta Iisaa Almasi-ihu sara ko suudii ley berŋe koo, sarira ŋum no Kabaaru Lobbo mo mbaajotoo-mi oo wiiri nii.

No Yahuudiyankooŋe ngorri e Sariya Muusaa

¹⁷ Aan, so a wii a Yahuudiyanke, a tuugike Sariya Muusaa oo, a mantorike Laamŋo, ¹⁸ ada anndi sago Laamŋo, a jannginaado Sariya Muusaa oo faa mbaaw-ŋaa suŋaade ko moyyi, ¹⁹ a taylorii a ŋowoowo wumŋe, a fooyre wonŋe e nimre ŋee, ²⁰ ada waajoo ŋe njanggaali ŋee, ada janngina sukaaŋe saabe ko njogi-ŋaa anndal e goonga faa hiŋŋi e ley Sariya Muusaa oo koo – ²¹ ada tindina woŋŋe, ndennoo a tinndintaa hoore maa

naa? Afa waajoo pati wujjee, a wujjataa naa? ²² Afa wiya pati jeenee, a jeenataa naa? Afa harmina tooruuji, a wujjataa ley to di ndewetee too naa? ²³ Aan mantortoodo Sariya Muusaa oo, a luuttataa mo koynaa innde Laamdo ndee naa? ²⁴ Dum wadi so Binndi dii mbii: «Onon ngadi so 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee ana mbonkoo innde Laamdo ndee.»*

²⁵ Sabi taadagol ana waawi nafude ma so afa haybi Sariya Muusaa oo, kaa so a yaabii Sariya Muusaa oo, a laatike hono mo taadaaki nii. ²⁶ So mo taadaaki haybii jamirooje Sariya Muusaa dee, yalla waasude taadaade makko hiisataake no o taadiido nii naa? ²⁷ Mo taadaaki kaybudo Sariya Muusaa oo ana sare aan luuttudo Sariya oo, fay so a taadiido anndudo Binndi dii. ²⁸ Sabi wanaa ko yiyetee koo wadata neddo Yahuudiyanke jaati, wanaa ko golletee e terde koo woni taadagol. ²⁹ Ko yiyataake koo wadata neddo Yahuudiyanke jaati, taadagol duu ley bernde neddo tawetee. E Ruuhu oo dum fawii, wanaa e binndi dii. Neddo baado non, wanaa yim6e njettata dum, Laamdo yettata dum.

3

¹ Ndennoo, kodum Yahuudiyanke burdi leji goddi dii? Kodum woni nafaa taadagol? ² Nafaa taadagol ana heewi e alhaaliiji dii fuu. Ko adii fuu, Yahuudiyankoo6e kalfinaa konngol Laamdo ngol. ³ Kaa so yoga ma66e nganaa hoolniibe, dum ana waawi bonnude ko Laamdo yo koolniido koo naa?

* **2:24** Esaaya 52.5

⁴ Waawaa! Fay so yimbe fuu yo fenoobe, Laamdo kaa yo goongirante. Sabi nii winndorii:

«Fooccitaare maa ana annditee
e ko kaalataa koo,

so a sardaama a liɓan.»*

⁵ Doo mido haalda no yimbe nii: so oojaare men ana beyda ɓannginde fooccitaare Laamdo ndee, dum ana wada so mbiyen Laamdo yo oojiido so jippinii e men tikkere mum naa? ⁶ Fes! Sabi

so Laamdo yo oojiido, hono o sarirta aduna oo?

⁷ So tawii fenaande am ana beyda ɓannginde goonga Laamdo oo edum teddina mo, saabe

kodum carirtee-mi mi luuttoowo? ⁸ Won jo'ooŋe

en wiyooŋe eden mbiya: «Ngaden ko boni yalla ko moyyi ana funta hen.» Been yimbe, jukkungo mum'en ana foti e golleeji mum'en.

No yimbe fuu ndonkiri laataade fooccitiibe

⁹ Ndennoo, enen Yahuudiyankooŋe ɓee, eden ɓuri heddiibe ɓee naa? En ɓuraa. Sabi mi hollii Yahuudiyanke e mo wanaa Yahuudiyanke fuu e ley luutti ngoni, ¹⁰ no Binndi dii mbiiri nii:

«Walaa fuu pooccitiido, fay gooto,

¹¹ fay gooto walaa faamu,

fay gooto tewtataa Laamdo.

¹² Yimbe fuu yo majjuɓe, fuu yo bonɓe,

walaa fuu gadoowo ko moyyi, fay gooto.»†

¹³ «Kundude maɓɓe ana mba'i no janaale udditiide
nii,

demde maɓɓe ana mɓowla pene bonde.

Toni maɓɓe ana caawi tooke posoke.»‡

* **3:4** Jabuura 51.6 † **3:12** Jabuura 14.1-3; 53.2-4 ‡ **3:13**
Jabuura 5.10

- 14 «Haala maŋŋe fuu yo kuddi e konngi mettudi.»§
 15 «Koyde maŋŋe ana njaawani yuppude yiyam,
 16 bonannda e kunkoo ana jokki e maŋŋe to 6e njahata fuu,
 17 6e anndaa laawol jam.»*
 18 «Kulol Laamdo walaa e berde maŋŋe fey.»†
 19 Eden anndi huunde fuu ko Sariya Muusaa oo wii, wonŋe e ley mum 6ee haaldi, yalla kundude fuu ana muŋŋoo, yimŋe aduna fuu paama potii e jukkungo Laamdo. 20 Sabi fay gooto nanngirtaake poocitiido yeeso Laamdo saabe haybude mum Sariya Muusaa oo, sabi walaa ko Sariya Muusaa oo waawi so wanaa anndinde yimŋe ko woni luuttal.

No yimŋe laatoroo foocitiibe yeeso Laamdo

- 21 Kaa jooni Laamdo 6annginii no nanngirta yimŋe foocitiibe ko wanaa haybude mum'en Sariya Muusaa – no Sariya oo e dewte annabaabe dee ceedorii nii: 22 o nanngiran goondinŋe 6ee fuu foocitiibe saabe goondinal mum'en Iisaa Almasiihu. Sabi walaa ko 6urdini yimŋe: 23 yimŋe fuu luuttii, ngalaa ngedu e annoora Laamdo. 24 Kaa Laamdo nanngirii 6e foocitiibe meere meere kammari hinnee mum. O wadii dum saabe Iisaa Almasiihu coottitiido 6e oo. 25 Oon Laamdo fodi hokkitirde yonki mum faa yaafuu luutti goondinŋe dum, saabe yiyam mum dam. Hono non Laamdo holliri foocitaare mum, fay so jukkaalino luuttooŋe arande 26 saabe muŋal mum. O wadirii dum faa o 6anngina foocitaare

§ 3:14 Jabuura 10.7 * 3:17 Esaaya 59.7-8 † 3:18 Jabuura 36.2

makko wakkati mo ngon-den e mum oo, yalla omo holla o poocitiido, kasen neddo fuu goondindo lisa, o nanggiran dum poocitiido.

²⁷ Ndennoo, kodum fuu woni daliili wasu mo neddo heddorii? Fay gooto! Haybude Sariya Muusaa oo saabii dum naa? Wanaa! Goondinal tan saabii dum! ²⁸ Sabi miden anndi neddo goondinal mum nanggirtee poocitiido, wanaa saabe haybugol mum Sariya Muusaa oo. ²⁹ Naa Laamdo yo Laamdo Yahuudiyankooŋe tan? Wanaa kanko woni Laamdo lepi goddi dii duu naa? Kanko jaati woni Laamdo lepi goddi dii duu, ³⁰ sabi Laamdo gooto woodi, nanngiroowo taadiibe 6ee foocitiibe saabe goondinal mum'en, 6e taadaaki 6ee duu o nanggiran dum'en foocitiibe saabe goondinal mum'en. ³¹ Ndennoo, min ittirooŋe Sariya Muusaa oo goondinal naa? Fes! Min ittaali mo, min tabintinŋe mo!

4

Haala goondinal Ibarahiima

¹ Kodum mbiyaten e Ibarahiima njaati men oo? ² So tawiino nii mo laatike poocitiido saabe golleeji makko dii, nden omo waawi mantaade. Kaa mo waawaa mantaade yeeso Laamdo. ³ Sabi Binndi dii mbii: «Ibarahiima goondinii Laamdo, Laamdo jatorike mo saabe majjum mo poocitiido.»* ⁴ Golloowo, njoŋdi mum jatortaake wadaneede moyyere, dum tilsudum. ⁵ Kaa mo fawataa jikke mum e golleeji mum lobbi, pawoowo jikke oo e goondinde Laamdo baawdo

* **4:3** Pudfoode 15.6

nanngirde yedduŋe fooccitiibe oo, kanko, Laamdo jatorto mo saabe goondinal makko ngal mo poocitiido. ⁶ Nii Daawuuda siforii mbelko'aaku neddo mo Laamdo jatorii poocitiido tawi walaa golleeji lobbi:

⁷ «Be boofi mum'en njaafaa,
ŋe luutti mum'en tosaa,
mbelii hoore.

⁸ Neddo mo Joomiraado hiisaaki luutti mum,
welii hoore.»†

⁹ Tama taadiibe ŋee tan njeŋ oon mbelko'aaku? Tama ŋe taadaaki ŋee ngalaa hen? Tama wanaa saabe goondinal Laamdo jatorii Ibarahiima yo poocitiido? ¹⁰ Ndennoo, hono Ibarahiima worrunoo nde nanngiraa poocitiido ndee? O taadiido naa o wanaa? O nanngiraama o poocitiido gila o taadaaki. ¹¹ Taadagol makko duu yo maande holloore fooccitaare makko ndee saabe goondinal o heŋiri gila o taadaaki. Hono non, o laatorii njaati goondinŋe ŋe taadaaki ŋee fuu, yalla ŋeen duu ana njatoree yo foocitiibe. ¹² Kasen kanko woni baaba taadiibe ŋe kaadaali e taadagol tan, jokkuŋe laawol makko, kanko baaba men Ibarahiima goondindo Laamdo gila taadaaki oo.

Haala ko Laamdo fodani Ibarahiima

¹³ Laamdo fodanii hokkude Ibarahiima e iwdi mum aduna oo. Wanaa kammari Ibarahiima ana jokki Sariya oo Laamdo fodiri dum, o fodirii dum kammari fooccitaare nde o hokkiri Ibarahiima saabe goondinal mum ndee. ¹⁴ Sabi so tawii jokkude Sariya ana heya neddo faa hokkee ko fodaa koo, goondinal laatike meere, fodoore ndee

† 4:8 Jabuura 32.1-2

duu nafataa. ¹⁵ Sabi Sariya oo jukkungo Laamdo waddata, kaa do sariya walaa, boofi duu ngalaa.

¹⁶ Ndennoo, fodoore Laamdo ndee e goondinal fawii, yalla ende laatoo moyyere makko, nde tabitana iwdi Ibarahiima fuu, wanaa jokkuŋe Sariya 6ee tan, nde tabitana goondinir6e no Ibarahiima goondiniri nii 6ee fuu. Kanko woni njaati meeden en fuu ¹⁷ yeeso Laamdo, no winndorii nii: «Mi wadii ma baaba leŋi keewdi.» † Ibarahiima goondinii Laamdo guurtinoowo maay6e, biyoowo ko woodaa yo laato. ¹⁸ Do Ibarahiima haannoo tayude jikke doo, don fawi jikke goondini, nii laatorii baaba leŋi keewdi no Laamdo wiirunoo mo nii: «Hono nii iwdi maa fotata.» § ¹⁹ Ibarahiima duubi mum ana mbaara e teemedere, kaa goondinal makko lo'aali nde o yiinoo terde makko naywii, Saaratu jom suudu makko oo duu naywii yawtii rimde. ²⁰ O sikkitaaki fodoore Laamdo ndee, ko laatii dee, goondinal makko beydi hebude semmbe, mo teddini Laamdo, ²¹ sabi o tayorii Laamdo ana waawi tabintinde fodoore mum. ²² Saabe dum, «Laamdo jatorii mo o pooccitiido.» ²³ Ko Binndi dii mbii «Laamdo jatorii mo o pooccitiido» koo, wanaa kammari makko tan winndorii, ²⁴ ana winndorii kammari meeden enen duu, enen waroo6e jatoreede en fooccitiibe, goondin6e Laamdo guurtindo Joomiraado men Iisaa e hakkunde maay6e oo, ²⁵ oon bardaado saabe luutti men, guurtiniraado yalla eden nanngiree en fooccitiibe.

† 4:17 Puɗɗooɗe 17.5 § 4:18 Puɗɗooɗe 15.5

5

Haala jam hakkunde men e Laamdo

¹ Nde wonnoo en nanngiraama fooccitiibe saabe goondinal, jam wadii hakkunde men e Laamdo kammari Joomiraado men Iisaa Almasiihu. ² Kanko udditani en damal hinnee Laamdo mo ngon-den e mum jooni oo, dum laatorike saabe goondinal men ngal. Eden ceyoroo jikke hebude ngedu e annoora Laamdo. ³ Wanaa dum tan, eden ceyoroo torraaji men duu sabi eden anndi torraaji ndimata mujal, ⁴ mujal ngal rima neddaaku, neddaaku oo rima jikke. ⁵ Jikke oo noo fuurataa, sabi Ruuhu Ceniido mo ndokke-den oo hebbinanii en jilli Laamdo dii.

⁶ Sabi nde en ngalaano semmbe ndee, nden Almasiihu maayani en, enen yeddube Laamdo, e ley wakkati mo Laamdo subii oo. ⁷ Ana tiidi neddo jaba maayande goddo fay so oon yo poocitiido, ana moyya neddo jaba maayande neddo moyyo. ⁸ Kaa Laamdo tabintinanii en jilli mum e men ko Almasiihu maayani en gila en lutoobe koo. ⁹ Jooni ko nanngira-den en fooccitiibe saabe yiyam makko dam koo, tayoral en ndadan e jukkungo Laamdo ngoo saabe makko. ¹⁰ Sabi nde ngonno-den en konnee'en Laamdo ndee, Laamdo rewrintinii en e mum saabe maayde Biyum oo ndee. Ko ndewrintina-den e makko jooni koo, tayoral en kisinirte saabe nguurndam Biyiiko oo dam. ¹¹ Kasen duu eden ceyoroo Laamdo saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu, dewrintindo en e Laamdo oo.

No Aadama nannditirta e Almasiihu garoynooŋo oo

¹² Jooni, saabe neddo gooto luutti naatiri e aduna oo, kasen duu luutti dīi ngaddi maayde. Non maayde ndee yottorii yimbe fuu, sabi be fuu be luuttii. ¹³ Gila Sariya Muusaa oo jippinaaka, luutti ana ngoodi e aduna oo, kaa so sariya walaa, luutti kiisataake. ¹⁴ Gila e Aadama faa e Muusaa, walaa fuu mo maayde heerii. Fay be luuttiraali no Aadama luuttudo yamiroore Laamdo bee nii duu maayan. Oon Aadama ana nanndita e garoyoowo oo.

¹⁵ Kaa en kaanaa fonndude luuttal Aadama e dokkal Laamdo. Goonga, yimbe heewbe maayii saabe luuttal neddo gooto, kaa hinnee Laamdo buri fuu mawnude, kajum e moyyere nde o wadani yimbe heewbe saabe neddo gooto ndee, dum woni Iisaa Almasiihu. ¹⁶ Kasen duu en kaanaa fonndude ko dokkal Laamdo waddata koo e ko luuttal neddo gooto waddata koo. Sabi sariya banngal luuttal neddo gooto jukkungo waddi, kaa moyyere Laamdo mawnde caggal luutti keewdi wadi faa yimbe nanngiraa fooccitiibe. ¹⁷ Ko luuttal neddo gooto (dum woni Aadama) waddani maayde laamaade yimbe koo, tayoral heboobe hinnee Laamdo keewdo hokkaabe fooccitaare bee, kajum'en laamoto ley nguurndam saabe neddo gooto (dum woni Iisaa Almasiihu).

¹⁸ Ndennoo, no luuttal neddo gooto waddirani yimbe fuu jukkungo nii, hono non kasen golle poocciido mo neddo gooto golli wadirta yimbe fuu nanngiree fooccitiibe hokka dum'en nguurndam. ¹⁹ No salaare neddo gooto wadiri yimbe heewbe luuttoobe nii, hono non dowtaare neddo

gooto duu wadiroyta heew6e nanngireede foocciitiife.

²⁰ Sariya Muusaa oo wardii faa luutti beyda annditeede, kaa do luutti keewi fuu, don hinnee Laamdo burata fuu heewde. ²¹ Hono no luuttal laamorii saabe maayde ndee nii, hono non hinnee Laamdo oo duu laamoroytoo saabe fooccitaare ndee faa na6a en to nguurndam nduumiidam dam Joomiraado men Iisaa Almasiihu hokkata en dam.

6

Haala maaydude e Almasiihu e wuurtidinde e mum

¹ Ndennoo, kodum mbiyaten? En keddoto e luuttal yalla hinnee Laamdo oo ana beydoo naa? ² Dum waawaa laataade! En maay6e banngal luutti, dum woni en ceertii e majji. Ndennoo hono mbaawraten kasen wuurde e ley luutti? ³ Odon anndi lootogal men batisima ka66ungal en e Iisaa Almasiihu ngal ha66ii en e maayde mum duu. ⁴ Ndennoo, e ley batisima oo en maaydii e makko en irdaama e makko, yalla no Almasiihu wuurtiri e hakkunde maay6e saabe baawde Baabiraado teddude dee nii, enen duu eden nguurda non nguurndam kesam. ⁵ E ley dum, no ndeentirfen e makko maayde nanndunde e nde makko ndee nii, hono non ndeentirten e makko immital nanndungal e ngal makko ngal. ⁶ Sabi eden anndi ko hiiddi ko woni ley men koo tontidaama e makko dow leggal bardugal, yalla terde men luuttooje dee ana kalkoo, tonngite-fen iwde e tonngoode luuttal. ⁷ Sabi maaydo tonngitaama iwde e tonngoode

luuttal, nanngiraama poocciido. ⁸ Ko maaydu-
den e Almasiihu koo, eden koolii en nguurdan
e makko duu, ⁹ sabi eden anndi ko Almasiihu
wuurti e hakkunde maayŋe koo, maayataa kasen,
maayde duu jaalataako mo kasen. ¹⁰ Sabi nde o
maayi ndee, o tayii tonngoode luuttal cilol gootol
keyoowol yimŋe jamaanuujii dŋi fuu. Jooni e ngu-
urndam makko dam, Laamdo o wuurani. ¹¹ Hono
non, onon duu, laatee no maayŋe nii banngal
luuttal, no wuuranŋe Laamdo nii e haŋŋagol mon
e Iisaa Almasiihu ngol.

¹² Ndennoo, pati accee luuttal jaaloo terde mon
maayooje dee faa njokkon gidaade majje. ¹³ Pati
ndokkee caldi mon dŋi luuttal, pati ngadon di
kaŋorde oŋaare. Ndokkee ko'e mon Laamdo.
Kammari on maaynooŋe, jooni kaa on wuurŋe,
ngadon caldi moodon dŋi kaŋorde fooccitaare.
¹⁴ Luuttal jaalataako on kasen, sabi on ŋoottii
taweede e ley Sariya oo, ko ngon-don e mum dee,
e ley hinnee Laamdo.

*No yimŋe laatoroo gollooŋe dŋwtaniibe foocci-
taare*

¹⁵ Kodum hen, ndennoo? En luuttan saabe e ley
hinnee ngon-den wanaa e ley Sariya naa? Dum
waawaa laataade! ¹⁶ Odon anndi so on ngadii
ko'e mon e gollande neddo faa dŋwtano-don dum,
on laatiima maccuŋe mo dŋwtanto-don oo. Nden-
noo, naa on laatiima maccuŋe luutti naŋooji on e
maayde, naa on dŋwtaniima Laamdo naŋoowo on
e fooccitaare. ¹⁷ Kaa jettooje ngoodanii Laamdo!
Arannde e tonngoode luuttal ngonno-don, kaa
jooni odon nii dŋwtorii berde laaŋude laawol ngol
njanngine-don ngol. ¹⁸ On tonngitaama iwde e

tonngoode luuttal, on laatike gollooŋe dōwtaniibe fooccitaare ndee. ¹⁹ Mido haalda doo no yimbe paamirta nii kammari on njaawaali faamde. No ngadirno-don caldi mon dii e maral tuundi e oojaare faa ngollu-don ko boni nii, jooni ngadiron non caldi mon dii e maral fooccitaare faa ngollon ko senii.

²⁰ Nde ngonno-don e tonngoode luuttal ndee, on laatanooki gollooŋe dōwtaniibe fooccitaare. ²¹ Kodum keḅuno-don e majjum? Fay huunde, so wanaa ko kersirton hannde koo, sabi battane majjum yo maayde. ²² Kaa jooni, on tonngitaama iwde e tonngoode luuttal, on laatike gollanooŋe Laamdo, odon nguura e senaare. Battane majjum yo nguurndam nduumiidam. ²³ Sabi mbarjaari luuttal yo maayde, kaa moyyere nde Laamdo hokkata ndee yo nguurndam nduumiidam e ley haḅḅagol men e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

7

No yimbe tonngitirtee iwde e tonngoode Sariya

¹ Sakiraaŋe, mido haaldana on no yimbe anduŋe Sariya Muusaa oo ḅee nii. Odon anndi faa laaḅi paca neddo e ley Sariya tawetee so nii ana heddi wuurde. ² Hono nii debbo ḅamaado, sariya tonngi dum e gorum oo so nii gorko oo ana wuuri. Kaa so gorko oo maayii, mo tonngitaama iwde e sariya tonngunoodo mo oo. ³ So goddo ḅamii mo e ley nguurndam goriiko oo, wiyete mo jeenoowo. Kaa so goriiko oo maayii, sariya oo yoppitan mo, mo wiyataake jeenoowo so mo ḅamondirii e gorko goddo. ⁴ Sakiraaŋe am, onon duu on maayanii Sariya Muusaa, on

iwii e ley mum kammari maayde Almasiihu ndee, on jeyaama e goddo, dum woni Almasiihu mo Laamdo wuurtini e hakkunde maay6e oo yalla eden ngolla ko welata Laamdo. ⁵ Wakkati nde ngonno-den e hiini hoore men ndee, gidaade yonki bonde de Sariya Muusaa oo tekkini dee ana ngolla e terde men faa naba en to maayde. ⁶ Kaa jooni, en tonngitaama iwde e tonngoode Sariya Muusaa, sabi en maayii banngal Sariya tonngunoodo en oo faa mbaawen gollande Laamdo ley nguurndam kesam tuugiidam e Ruuhu oo, tawee dam tuugaaki e Sariya kiiddo binndaado oo.

No Sariya Muusaa anndiniri ko woni luuttal

⁷ Ndennoo, kofum mbiyaten? Sariya Muusaa oo yo luuttal naa? Wanaa! Kaa noo, Sariya oo anndini kam ko woni luuttal. Sabi mi anndataano ko woni tuuyo so Sariya oo wiyaalino: «Pati tuuye-daa!» ⁸ Luuttal ngal tuugike kadaadi dii, wadi e am sii tuuyooji fuu. Sabi so Sariya walaa, luutti dii yo baatudii. ⁹ Arannde, nde mi anndaano Sariya oo ndee, miin, mido wuurnoo, kaa ko kadaadi dii ngari koo, luuttal laattii guurngal, ¹⁰ miin, maaymi. Jamirooje kaannoodo waddande kam nguurndam dee, laatii na6ooje kam to maayde. ¹¹ Sabi luuttal ngal tuugike kadaadi dii, yonni kam, wardi kam di. ¹² Ndennoo, Sariya Muusaa yo ceniido, jamirooje dee duu yo ceniide yo poocciide yo moyyude.

¹³ Jooni, ko moyyi waddanii kam maayde naa? Waddanaali! Luuttal woni ko waddani kam maayde. Hono nii ngal annditirtee ngal luuttal jaati, sabi ngal nawtorike ko moyyi faa rima e am

maayde. Ndennoo, saabe jamirooje dee luuttal ngal 6anngii ngal luuttal ya66itiingal.

No yim6e njogoraaki semmbe habude e luutti

¹⁴ Eden anndi Sariya Muusaa oo to Ruuhu Ceniido iwi. Kaa miin mi neddo lo'udo mo luutti njaalii. ¹⁵ Sabi mi faamaali ko ngadan-mi koo: ko njidu-mi wadude koo, mi wadataa dum, kaa ko mbaju-mi koo, dum ngadan-mi. ¹⁶ So mido wada ko mi yidaa koo, dum ana holla mi jabii Sariya Muusaa oo ana moyyi. ¹⁷ Joonnoo, wanaa miin wadirta non, luuttal gonngal e am ngal wadirta non. ¹⁸ Mido anndi e ley am, dum woni e ley terde am, ko moyyi walaa e mum. Yidude wadude ko moyyi ana e am, kaa mi waawaa wadude dum. ¹⁹ Mi wadataa ko moyyi ko njidu-mi koo, ko boni ko mi yidaa koo ngadan-mi. ²⁰ Kaa so mi wadii ko mi yidaa, wanaa miin gollirta non, luuttal gonngal e am ngal gollirta non. ²¹ Ko taykii-mi hen dee: wakkati fuu mido yidi wadude ko moyyi, kaa ko boni koo hu6indii kam. ²² To ley hakkille am too, Sariya Laamdo oo ana weli kam jaati, ²³ kaa mido maata neesu bondo e ley terde am, ana haba e sariya gondo ley hakkille am oo. Neesu bondo oo ana wada kam maccudo luuttal gonngal e terde am ngal. ²⁴ Hee mido yurminii! Homo waawi ittude kam e dee terde na6ooje kam to maayde? ²⁵ Jettooje ngoodanii Laamdo saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu!

Ndennoo miin, e ley hakkille am mi gollanoowo Sariya Laamdo, kaa e terde am mi gollanoowo luuttal.

8

Haala nguurndam kaŋŋiidam e Ruuhu Laamdo

¹ Jooni kaa, jukkungo fuu walaa e haŋŋiiŋe e Iisaa Almasiihu 6ee, ² sabi baawde Ruuhu dokkooje en nguurndam saabe Iisaa Almasiihu dee ittii en e baawde luuttal, kaŋum e maayde fuu. ³ Ko Sariya Muusaa ronki timminde saabe loore terde men koo, dum Laamdo timmini. Faa o tosa luutti o neldi Biyiiko jaati dow mbaadi nanndundi e ndi 6i66e aadama luuttooŋe ndii. E mum o jukki luuttal golloowal e ley terde men ngal. ⁴ Dum fuu yalla laabal ngal Sariya oo yamiri ngal ana hi66a e meeden, enen jokkuŋe Ruuhu 6e njokkaali e gidaade yonki mum'en 6ee. ⁵ Haŋŋiiŋe e gidaade yonki 6ee, gidaade yonki miilata, kaa haŋŋiiŋe e Ruuhu 6ee, ko Ruuhu jey koo miilata. ⁶ Miilde gidaade yonki mum tan, maayde waddanta neddo, kaa noo, miilde ko Ruuhu jey koo, nguurndam e jam waddanta neddo. ⁷ Sabi miiloowo gidaade yonki mum tan yo gaŋo Laamdo, sabi joomum dwtantaako Sariya Laamdo oo, ko selli hen dee, waawaa jaati. ⁸ Haŋŋiiŋe e gidaade yonki 6ee mbaawaa welde Laamdo.

⁹ Kaa onon, on kaŋŋataako e gidaade yonki so Ruuhu Laamdo ana e mon, e Ruuhu oo kaŋŋotoŋon. Neddo fuu mo walaa Ruuhu Almasiihu oo, waldaa e Almasiihu. ¹⁰ Kaa so Almasiihu wonii e mon, fay so taweede terde mon dee yo maayde saabe luuttal ngal, yonkiiji mon dii kaa yo guurdi kammari on nanngiraama foocciitiŋe. ¹¹ Laamdo guurtindo Iisaa Almasiihu e hakkunde maayŋe oo, so Ruuhu mum ana e mon, kaŋum jaati hokkata

terde mon maayooje dee nguurndam, o hokkiran dum Ruuhu makko gondo e mon oo.

¹² Jooni kaa, sakiraaŋe, so won ko tilsinte-den, wanaa jokkude gidaade yonki tilsinte-den. ¹³ So on nguurdii no gidaade yonki ngorri nii fuu, on maayan. Kaa so on mbardii gidaade dee Ruuhu Laamdo oo, on nguuran. ¹⁴ Be Ruuhu Laamdo oo dowata bee yo biibe Laamdo. ¹⁵ Sabi Ruuhu mo Laamdo hokki on oo wadataa on maccube faa wartira on e kulol. Ko kebu-don dee, Ruuhu gadoowo on biibe Laamdo. Kanko wadata en nod-diren Laamdo «Abba». ¹⁶ Ruuhu oo jaati, kajum e berde men dee ana ceedoo en biibe Laamdo. ¹⁷ So en biibe, en ronooŋe duu. So en ronooŋe ko Laamdo fodi koo, en rondooŋe e Almasiihu. So eden torridee e makko, en kebidan e makko teddeengal duu.

Haala teddeengal garoyoowal

¹⁸ Mido anndi torraaji meeden hannde dii mbaawaa fonndeede e teddeengal ngal Laamdo bannginanta en jango ngal. ¹⁹ Tagoore ndee fuu ana heppi palaande nde Laamdo bannginta teddeengal biibe mum ndee. ²⁰ Sabi tagoore ndee, baawde naboŋe nde e meere laamotoo nde. Wanaa e sago mayre dum wadaa, Laamdo muuyrunoo dum non. Kaa jikke ana woodi, ²¹ sabi tagoore ndee tonngitete iwde e tonngoode nolgol, soottitee heba ngedu e teddeengal ngal biibe Laamdo bee kebata ngal. ²² Sabi eden anndi, faa jooni tagoore ndee fuu ana uuma ana tampi e naawalla natawere. ²³ Wanaa dum tan, enen hebirbe Ruuhu Laamdo oo no dokkal Laamdo adiingal nii bee duu eden uuma, sabi eden keppe

Laamdo soottitaaki terde men dee wada en biibe mum. ²⁴ Sabi e ley jikke kisina-den. Kaa jikke kebaado noottii laataade jikke, sabi neddo fawataa jikke e ko hebi. ²⁵ Kaa so eden pawa jikke e ko en kebaali tafon, en ndoomiran dum sawraare.

²⁶ Hono non Ruuhu oo waran walla en e loore men duu, sabi en anndaa no kaan-den wadirde duwaawu nii. Kaa Ruuhu oo e hoore mum jaaganto en Laamdo, jaagoroo uumaali di mbaawaa sifeede e haalaaji. ²⁷ Laamdo kumpiitido ko woni ley berde men oo duu ana anndi anniya Ruuhu, sabi e sago makko Ruuhu oo jaagirantoo seniibe bee.

²⁸ Eden anndi, yidube Laamdo noddiraaŋe anniya makko bee, Laamdo ana wada huunde fuu gollida faa laatanoo dum'en ko moyyi. ²⁹ Sabi be Laamdo anndi gila tagaaka bee, o hoddiranii dum'en nanndude e Biyiiko oo, yalla Biddo oo ana laato hammadiijo sakiraaŋe heewbe. ³⁰ Kasen duu be o hoddirani bee, o noddii dum'en, be o noddi bee, o nanngirii dum'en fooccitiibe, be o nanngiri fooccitiibe bee, o hokkii dum'en ngedu mum'en e teddeengal makko.

Haala jilli Almasiihu

³¹ Caggal dum fuu, kodum mbiyaten? So Laamdo ana wondi e men, homo waawi honude en? ³² Kanko, fay Biyiiko oo e hoore mum mo hadaali en, o hokkitirii dum kammari men en fuu. Fay huunde hadataa mo hokkude en ko moyyi fuu, o hokkida en dum e mum. ³³ Homo nabata be Laamdo subii bee sariya? Fay gooto, sabi Laamdo nanngirii be fooccitiibe! ³⁴ Homo waawi libude be e sariya? Walaa, sabi Iisaa Almasiihu maayanii

en, ko 6uri dũm fuu, o wuurtanii en. Omo joodii ñaamo Laamdo omo ñaaganoo en. ³⁵ Kodum waawi seenndude en e jilli di Almasiihu yidi en dii? Billaare naa, wemmbere naa, torra naa, yolbere naa, kolndam naa, farati naa, naa kaafaawi?

³⁶ Nii Binndi dii mbiiri:

«Saabe maa miden nii kosa maayde

ñannde fuu,

miden nanngiraa no baali kirsoytee di nii.»*

³⁷ Dum fuu e taweede, eden kebira jaalogal mangal saabe jiddo en oo. ³⁸ Sabi mido tayori, wanaa maayde, wanaa nguurndam, wanaa malaa'ika'en, wanaa laamu, wanaa ko wari jooni, wanaa ko waroyta, wanaa semmbe, ³⁹ wanaa baawde gonde dow, wanaa gonde ley, wanaa huunde fuu ko tagaa, fay huunde waawaa seenndude en e jilli di Laamdo wadi e men dii e ley ha66agol men e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

9

Haala lejol ngol Laamdo subii

¹ Ko kaalan-mi doo koo yo goonga, sabi ko ngon-mi e Almasiihu koo kaaliran-mi, mi fenataa. Hakkille am mo Ruuhu Ceniido dowata oo, ana seedanoo kam ² mboy-yonki cattudo, kajum e naawalla duumiido ana e am ³⁻⁴ saabe Israa'iilankoo6e sakiraa6e am 6ee. Midu yelinoo laataade kudaado mi seerta e Almasiihu miin e hoore am so ana nafannoo lejol am ngol. Kam6e ngonni 6e Laamdo wadi 6i66e mum, holli 6e teddeengal mum. Kam6e njey aadiiji dii e Sariya Muusaa oo. Kasen duu Laamdo anndinii 6e no

* **8:36** Jabuura 44.23

rewirtee, wadanii 6e podooje mum. ⁵ Lepol am yo iwdi maamiraa6e Israa'iila aranndee6e 6ee, Almasiihu duu banngal 6ii-aadamaaku mum e lepol ngol iwi, kanko woni Laamdo, o tiimdo huunde fuu, yo o yette faa abada. Aamiina.

⁶ Dum wanaa wiide konngol Laamdo ngol laatike meere. Sabi wanaa iw6e e Israa'iila 6ee fuu ngoni Israa'ilankoo6e, ⁷ wanaa iw6e e Ibarahiima 6ee fuu ngoni 6i66e mum jaati. Sabi Laamdo wii Ibarahiima: «Iwdi Isiyaaka ndii, kayri innditortoo innde maa.»* ⁸ Dum woni: wanaa 6i66e Ibarahiima rimiraa6e no yim6e fuu ndimirtee nii ngoni 6i66e Laamdo, rimiraa6e saabe fodoore ndee 6ee nanngiraa no iwdi makko jaati nii. ⁹ Sabi Laamdo fodii dii konngi wii: «Mi wartan e hono oo wakkati mawuuri, Saaratu heban 6iddo gorko.»† ¹⁰ Wanaa dum tan. Rebekka duu 6amii reedu funee6e. Baaba ma66e yo Isiyaaka, maama men oo. ¹¹⁻¹² Gila 6i66e 6ee ndimaaka sako 6e ngada ko moyyi naa ko boni, nden Laamdo wii Rebekka: «Mawniraado oo laatoto maccudo mijiraado oo.»‡ O wadiri non faa anniya makko banngal subagol tabita, dum woni: subagol makko ngol fawaaki e golle yim6e, e Laamdo noddoowo oo ngol fawii ¹³ no Binndi dii mbiiri nii: «Yaakuuba korsin-mi, Iisuwa koynu-mi.»§

¹⁴ Ndennoo, kodum mbiyaten? Laamdo yo oopiido naa? Fes! ¹⁵ Anni ko o wii Muusaa: «Mi hinnoto mo muuy-mi hinnaade,

* **9:7** Puddoo6e 21.12 † **9:9** Puddoo6e 18.10,14 ‡ **9:11-12**
Puddoo6e 25.23 § **9:13** Malakiya 1.2-3

mi yurmoto mo muuy-mi yurmaade.»*

¹⁶ Ndennoo, subagol makko fawaaki e sago neddo naa e golle mum, ko fawii e mum dee, dow Laamdo jurmotoodo oo. ¹⁷ Sabi e ley Binndi ddi, Laamdo wii Fira'awna: «Ko ngadir-maa-mi kaananke dee, faa mi hollira baawde am e maa, kasen duu faa innde am ooynee e aduna oo fuu.»†
¹⁸ Ndennoo, Laamdo yurmoto mo muuyi, yoornan bernde mo muuyi.

¹⁹ Ana moyya daja biido kam: «So non dum worri, kodum Laamdo felirta yimbe so fay gooto waawaa salaade muuyde makko dee?» ²⁰ Aan neddo oo, kodum ngon-daa faa njeddaa Laamdo? Loonde mahaande ana wiya mahudo dum oo: «Ko saabii so mahir-daa kam nii?» ²¹ Mahoowo loode ana waawi wadude e loope dee ko yidi fuu: e loopal gootal o maha loonde nde gollirtaake so wanaa e dow ko hensaa, o maha wonnde gollirteende ko wanaa ko hensaa. ²² Haya, fay so taweede Laamdo muuyii bannginde tikkere mum kajum e baawde mum, o mupanii be o tikkani bee mupal cattungal, dum woni haanduŋe e halkaade bee. ²³ O wadirii nii faa o banngina annoora makko mawdo dow be o yurmotoo bee, be o lanndinani gila ko booyi yalla ana keba ngedu e annoora makko. ²⁴ Been yimbe ngoni enen be o noddi bee, wanaa ley Yahuudiyankooŋe bee tan, ley lepi goddi ddi duu. ²⁵ Nii Laamdo wiiri dum e dewtere annabi Hosee'a:

«Lepol ngol wanaa lepol am ngol,
 mi noddroyan ngol lepol am,

* **9:15** Pergu 33.19 † **9:17** Habaakuk 9.16

yimŋe 6e korsinaaka 6ee,
mi noddiroyan 6e yimŋe am horsuŋe.

26 Kasen duu ɔo 6e mbiyetenoo 6e nganaa yimŋe
am ɔoo,

ɔon 6e mbiyoytee 6i66e Laamɔo guurɔo oo.»[†]

27 Annabi Esaaya duu haalii haala Israa'iilankooŋe, wii: «Fay so 6i66e Israa'iila keewiri
no njaareendi geeci nii, seeda ma66e tan hisintee,

28 sabi Joomiraado tabintinan konngol mum faa
hi66a e leydi ndii ko yaawi.»[§] 29 Kasen duu nii
Esaaya wiirunoo gila arannde:

«Sinndo Joomiraado Jom Semmbe oo ɔaldaalino en
iwɔdi,

tawanno en laatike no ngeenndi Sodooma nii, en
nanndii e ngeenndi Gomoora.»^{*}

*No Laamɔo nanngirta goondinŋe Iisaa 6ee fooc-
citiibe*

30 Ndennoo, koɔum mbiyaten? Ko mbiyaten
annii: yimŋe 6e nganaa Yahuudiyankooŋe 6e
tewtaalino nanngireede fooccitiibe yeeso Laamɔo
6ee, 6een kebi fooccitaare, ɔum woni foocci-
taare saabe goondinal. 31 Israa'iilankooŋe tew-

tunooŋe nanngireede fooccitiibe yeeso Laamɔo
saabe jokkude Sariya 6ee ndonkii heɔbude nann-
gireede fooccitiibe. 32 Ko saabi? Saabe 6e tewti-
raali ɔum goondinal, golle ma66e 6e tewtiri ɔum
faa 6e pergitii e «haayre fergitoore ndee» 33 no
haala kaa hippiraa ley Binndi dii nii:

[†] 9:26 Hosee'a 2.25; 2.1 [§] 9:28 Esaaya 10.22-23 ^{*} 9:29
No Sodooma e Gomoora kalkiraa nii winndaama e ley Puɔɔooŋe
19.1-29

«Mi fawan e Siyona haayre nde yim6e pergitotoo e
mum so li6a dum'en.
Kaa goondindo nde fuu hersataa abada!»†

10

¹ Sakiraa6e, ko njidu-mi e 6ernde am jaati, e ko naagotoo-mi Laamdo: Israa'iilankoo6e kisinee.
² Mido seedanoo 6e e6e kirana Laamdo sanne, kaa kiram ma66e dam waldaa e faamu. ³ Be paamaali fooccitaare nde Laamdo hokkata neddo ndee, faa 6e piyani ko'e ma66e dabare laataade fooccitiibe. Hono nii 6e dwtanaaki sariya mo Laamdo darni faa nanngira neddo pooccitiido oo.
⁴ Sabi Almasiihu woni timmoode Sariya Muusaa oo, yalla goondindo Almasiihu fuu ana nanngiree pooccitiido.

No kisindam woodirani goondindo Almasiihu fuu

⁵ Ko Muusaa winndi banngal fooccitaare iwnde e Sariya ndee annii: «Neddo fuu jokkudo Sariya oo, wurdan saabe Sariya oo.»* ⁶ Kaa ko fooccitaare iwnde e goondinal ndee wii koo: pati wii e 6ernde maa «Homo nabbata dow kammu?» Dum woni faa jippina Almasiihu, ⁷ naa «Homo yahata laakaraa?» Dum woni faa immintina Almasiihu e hakkunde maay6e. ⁸ Ndennoo, kodum fooccitaare iwnde e goondinal wiyata? Dum doo nde wiyata: «Konngol Laamdo ana 6adi maa, engol e hunduko maa, engol e 6ernde maa.»† Ngol konngol woni kabaaru goondinal ngal min mbaajotoo ngal. ⁹ So

† 9:33 Esaaya 28.16 * 10:5 Lewinkoo6e 18.5 † 10:8 Fillitagol Tawreeta 30.12-14

a seedorike hunduko maa Iisaa yo Joomiraado, a goondinii e bernde maa Laamdo wuurtinii mo e hakkunde maayŋe, a hisinte. ¹⁰ Sabi goondindo e ley bernde mum, Laamdo nanngiran dum poocitiido, ceedoriido hunduko mum, Laamdo hisinan dum ¹¹ no Binndi dii mbiiri nii: «Goondindo mo fuu hersataa.» ¹² Jooni, walaa ko seenndi Yahuudiyanke e mo wanaa Yahuudiyanke, ŋe fuu ŋe Joomiraado gooto, o kebbinoowo moyyereji makko e noddooŋe mo ŋee fuu. ¹³ Sabi «neddo fuu noddudo innde Joomiraado, hisinte.»†

¹⁴ Kaa hono ŋe mbaawiri noddude mo so ŋe ngoondinaali mo? Hono ŋe mbaawiri goondinde mo so ŋe nanaali kabaaru makko? Hono ŋe mbaawiri nande kabaaru makko so baajotoodo walaa? ¹⁵ Hono yimŋe mbaawiri waajaade so nelaaka? Binndi dii mbii: «Huunde fuu ŋuraa yiigol warooŋe yottinde Kabaaru Lobbo ŋee ngol woodude.»§ ¹⁶ Kaa wanaa yimŋe fuu njaŋani Kabaaru Lobbo oo. Annabi Esaaya wii: «Joomiraado, homo goondini waaju amen oo?»* ¹⁷ Hono nii goondinal hebiraa e nande waaju, waaju duu hebiraa e konngol Almasiihu.

¹⁸ Kaa mido lamndoo dum doo: Israa'iilankooŋe nanaali naa? Be nanii jaati! Nii Binndi dii mbii: «Daade maŋŋe nanaama e aduna oo fuu, konngi maŋŋe njottiima faa hoore leydi.»†
¹⁹ Mido lamndoo kasen: Israa'iilankooŋe paamaali naa? Ley Tawreeta Muusaa Laamdo wii tafon: «Mi wadan kiron ŋe laataaki lejol ŋee,

† **10:13** Yo'ila 3.5 § **10:15** Esaaya 52.7 * **10:16** Esaaya 53.1

† **10:18** Jabuura 19.5

mi wafan tikkanon lejol ngol walaa hakkille.» †
 20 Nden kaa, annabi Esaaya hulaali wiide caggal
 mum:

«Be tewtaalino kam 6ee tawii kam,
 6e lamndanaaki kam 6ee,

mi 6annnganii dum'en.» §

21 Kaa banngal Israa'iila, Laamdo wii:

«Nannde fuu mido lanndinii ja66aade lejol caliin-
 gol jeddungol ngol.» *

11

No Laamdo holliri ana yurmoo Israa'iilankoo6e

1 Ndennoo, mido lamndoo: Laamdo yoppii
 yim6e mum Israa'iilankoo6e 6ee naa? O yoppaali!
 Sabi miin e hoore am mi Israa'iilanke, mi iwdi
 Ibarahiima, e suudu baaba Benjamin njeyaa-mi.

2 Laamdo yoppaali yim6e mum 6e subinoo gila
 arannde 6ee. Tama on anndaa ko Binndi dii mbii
 nde annabi Iliyaasa wullantonoo Israa'iilankoo6e
 6ee to Laamdo, wii: 3 «Joomiraado, 6e mbarii
 annabaa6e maa, 6e ngurjinii ittirde maa sadaka,
 miin tan gooto heddii, e6e ndaara no 6e mbarda
 kam.» 4 Kodum Laamdo jaabii mo? Dum doo:
 «Mi mo6tanii hoore am ujunaaji njeddon gorko
 6e cujidanaali tooru wiyeteendu Ba'ala.» 5 Hono
 non, hakkunde yim6e hannde 6ee, ana woodi
 yim6e seeda 6e Laamdo suborii saabe hinnee
 mum. 6 Kaa so o suborike 6e hinnee, en anndan
 o suboraaki 6e saabe golle ma66e. So wanaa dum,
 hinnee Laamdo oo heddataako laataade hinnee
 hankasen.

† 10:19 Fillitagol Tawreeta 32.21 § 10:20 Esaaya 65.1 * 10:21
 Esaaya 65

7 Ndennoo, hono laatii? Ko laatii dee, Israa'ilankoo6e 6ee kebaali ko ndaartunoo koo, 6e Laamdo subii 6ee nii kebi dum. Wob6e 6ee, berde mum'en mbumnaa ⁸ no winndorii nii:

«Laamdo uddii hakkillaaji ma66e,

wumnii gite ma66e, faadinii noppi ma66e.

Faa hannde non worri.»*

⁹ Daawuuda duu wii:

«Yo rewgol ma66e bonngol ngol laatano 6e piccal kajum e yambuure,

laatanoo 6e fergitere yalla e6e njukkee.

¹⁰ Yo gite ma66e nibbine pati 6e njiya,

yo cagge ma66e ture faa abada!»†

¹¹ Ndennoo, mido lamndoo: ko Yahuudiyankoo6e 6ee pergitii koo, yalla faa 6e caama faa abada naa? Wanaa! Kaa saabe luutti ma66e dii, yim6e 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee kebirii kisindam dam, yalla Yahuudiyankoo6e 6ee ana kira. ¹² So luutti ma66e dii ngaddanii aduna oo ko moyyi, so waasude ma66e goondinde Iisaa duu waddanii 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee ko moyyi, wanaa haala so Yahuudiyankoo6e 6ee fuu tuubii.

Haala hisineede 6e nganaa Yahuudiyankoo6e

¹³ Jooni, onon 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee kaaldan-mi: ko laatii-mi nelaado e moodon koo, mido mantaroo golle mo ndokkaa-mi oo ¹⁴ yaama mi he6a waddude kiram e ley lepol am, faa mi hisina yoga e ma66e. ¹⁵ So woddineede Yahuudiyankoo6e rewrintinii aduna oo e Laamdo, hono laatoytoo so 6e nja66oyaama? Walaa fuu

* **11:8** Fillitagol Tawreeta 29.3, Esaaya 29.10 † **11:10** Jabuura 69.23-24

no laatoytoo so wanaa iwde e maayde so naata e nguurndam.

¹⁶ So tamre aranndeere sakkaama Laamdo, tame keddiide dee duu cakkaama. So dadi lekki cakkaama Laamdo, cabe dee duu cakkaama.

¹⁷ Jonnoo, Israa'iilankooŋe ana mba'i no maangoroowi tutaaki ki cabe mum yogaaje caltaa. Aan mo wanaa Yahuudiyanke nanndudo e cabal maangoroowi ki tutaaka, a waddaama a dobaama e maangoroowi kii. Nii kebir-daa ngedu e ko iwata e dadi maangoroowi tutaaki kii no cabe godde dee kebirii nii. ¹⁸ Kammari majjum, pati manta yeeso cabe caltaade dee. Kaa so ada mantoo, anndaa wanaa aan wurni dadi dii, dadi dii nguurnu maa.

¹⁹ Ana moyya tawee ada wiya: «Cabe caltaama yalla mido dobee do de ngonnoo doo.» ²⁰ Ana selli! Kaa ko de caltiraa dee, rafi goondinal majje, aan ada heddi e dobeede saabe goondinal maa. Ndennoo, pati mawninkina, tawde-daa e kulol Laamdo. ²¹ Sabi so Laamdo falaali cabe layliije dee, dalataa ma aan duu. ²² Ndennoo, taykita moyyuki Laamdo e panngere mum fuu: omo panngana saambe bee, kaa omo moyya e maa so nii ada jiiŋi e kii moyyuki. So wanaa dum, aan duu a saltete. ²³ Israa'iilankooŋe duu, so be jiiŋaali e salaare maŋŋe ndee, be ndoboyte, sabi Laamdo ana waawi dobirde be e maangoroowi kii no be caltiranoo nii. ²⁴ Ndennoo aan iwdo e maangoroowi ki tutaaka kii oo, so a saltaama iwde e makki a dobaama e maangoroowi tutaaki kii, haala walaa cabe iwde e lekki tutaaki kii, so caltanooma ana mbaawi dobeede e inna mum'en.

No Laamdo yurmortoo yimbe fuu

²⁵ Sakiraaŋe, mido yidi anndinde on oo doo sirri, pati yeewron ko'e mon on hakkilante'en: yoga e Israa'iilankooŋe, ko'e mum'en tiidinaa faa nde 6e nganaa Yahuudiyankooŋe goondinoyooŋe 6ee fuu kisinaa. ²⁶ Hono non Israa'iilankooŋe 6ee fuu kisinirtee, no Binndi d̄ii mbiiri nii:

«Kisinoowo oo Siyona iwrata,
mo ittan iwdi Yaakuuba fuu e geddi
Laamdo.» †

²⁷ «Dum woni aadi am e maŋŋe
wakkati mo tosoyan-mi luutti maŋŋe d̄ii
fuu.» §

²⁸ Ko 6e calii Kabaaru Lobbo oo koo, Yahuudiyankooŋe 6ee laatorii konnee'en Laamdo kammari mon. Kaa ko Laamdo subii 6e koo, 6e laatike yiŋŋe mum saabe maamiraaŋe maŋŋe. ²⁹ Sabi mimsee walaa e dokkal Laamdo, kaŋum e noddaango mum. ³⁰ No calorino-don Laamdo arande, kebu-don jooni yurmeende saabe salaare Yahuudiyankooŋe nii, ³¹ hono non, jooni 6e calorii mo yalla ebe keba yurmeende kambe duu saabe yurmeende nde ngadana-don ndee. ³² Sabi Laamdo uddii yimbe fuu e ley salaare, yalla omo yurmoo 6e fuu.

³³ Hee ngalu Laamdo ana mawni! Hakkilantaaku makko e anndal makko ana luggidi! Fay gooto waawaa anndude anniyaaji makko. Fay gooto waawaa faamde laawi makko. ³⁴ Sabi nii winndorii:

«Homo anndi miilooji Joomiraado?
Naa homo waawi laataade howruujo makko?» *

† **11:26** Esaaya 59.20 § **11:27** Yereimiya 31.33-34 * **11:34**
Esaaya 40.13

35 «Homo adii hokkude mo sako o yoŋa dūm?»†

36 Sabi, huunde fuu e makko iwi, huunde fuu saabe makko woodiri, huunde fuu kanko woodani. Yo teddeengal woodan mo faa abada! Aamiina!

12

No goondīnŋe Iisaa kaani wuurdude

1 Ndennoo sakiraabe, mido ndaarda on saabe yurmeende Laamdo ndee, cakkee ko'e mon laatoo sadaka guurdo, ceniido, beldo Laamdo. Dum woni dewal ngal kaan-don rewirde mo ngal. 2 Pati nemmbee aduna, kaa dalee Laamdo heydintina hakkillaaji mon yalla berde mon ana mbaylitoo. Nden, on mbaawan anndude muuyde Laamdo: ko moyyi e ko weli mo e ko hiŋŋi.

3 Saabe moyyere nde Laamdo hokki kam ndee, mido wiya gooto e mon fuu: pati nabee ko'e mon to on njottaaki. Ko kaan-don wadude dee, yeewron ko'e mon miilooji hakkilantaaku baarooji e goondinal ngal Laamdo etani on ngal. 4 Gooto e men fuu ana jogii caldi keewdi, kaa caldi dii fuu ngaldaa golle. 5 Hono non, enen e heewde fuu, en neddo gooto e ley haŋŋagol men e Almasiihu, en fuu eden njeydaa no gooto fuu jeydiri e goddo nii.

6 En ndokkaama dokke ceertude de Laamdo hokkiri en moyyere mum. Dokkaado haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mum, haaltira ngol no hawrirta e goondinal nii. 7 Dokkaado gollande deental goondinŋe Laamdo, golla. Dokkaado tindinde tinndina. 8 Dokkaado waajaade waa-joo. Dokkitiroowo oo hokkira bernde laaŋunde.

† 11:35 Ayyuuba 41.3

Hooreejo fuu ardoroo soobee. Jurmotoodo yur-moroo neddo dow seyo.

⁹ Jilli mon dii laatoo di ngaldaa e naafigaaku. Ngoddee ko boni, tiidee e ko moyyi. ¹⁰ Njidondiree jilli sakiraagu, gooto fuu teddina bannum faa ɓurna dum hoore mum. ¹¹ Pati laatee nattuɓe, laatee soobirante'en, ndewiron Joomiraado berde laaɓude, ¹² mbeltee e ley jikke oo, muɓee torra, pati ceeree e duwaawu. ¹³ Mballee seniibe Laamdo ɓee e haajuuji mum'en dii, laatee jip-pinoobe hobbe, ¹⁴ nduwanee torroobe on ɓee, nduwo-don, pati kudon. ¹⁵ Mbeltodee e welto-toobe ɓee, mboydee e woyooɓe ɓee. ¹⁶ Laatodee miilooji gooti, laatee leydinkiniibe, pati mawnink-inee, pati njogoree ko'e mon on hakkilante'en. ¹⁷ So won gadudo on ko boni, pati njobtee dum. Ndaaree wadude ko yimbe fuu miilii ana moyyi. ¹⁸ Nguurdee e yimbe fuu dow jam so ana waawi laataade, dow no mbaawru-don. ¹⁹ Sakiraabe horsuɓe, pati njobtanee ko'e mon, ko kaan-don wadude dee, dalee tikkere Laamdo ndee yobtanoo on. Sabi e ley Binndi dii Joomiraado wii: «Miin yobtoytoo mi yoboyan ɓe.»* ²⁰ Nii winndorii kasen: «So gaɓo maa yolbii ɓammaanaa dum, so domdii njarnaa dum. So a wadii nii, a wadan o yaagoo saabe ko o wadi ko boni koo.»† ²¹ Pati dal ko boni jaale, jaalora ko boni koo moyyere.

13

Haala dowaanaade laamiibe

* **12:19** Fillitagol Tawreeta 32.35 † **12:20** Tinndi 25.21-22

¹ Yo gooto fuu dɔwtano laamiibe ɓee, sabi laamu walaa so wanaa iwruɗo to Laamɗo oo, kasen duu laamiibe ɓee Laamɗo lammini ɗum'en. ² Saabe ɗum, nedɗo fuu calaniido laamu saliima yamiroore Laamɗo, caliido yamiroore Laamɗo nee jukkete. ³ Gadoowo ko moyyi walaa ko huldata hooreeɓe ɓee, kuloowo ɓe dee, gadoowo ko boni. Aɗa yiɗi waasude hulde laamu naa? Ndennoo, waɗu ko moyyi, o yette. ⁴ Sabi laamu yo gollanoowo Laamɗo faa nafe. Kaa so tawii ko boni ngadataa, hul, sabi wanaa meere laamu wakkorii kaafaawi, o gollanoowo Laamɗo faa o tabintina jukkungo mum faade e gadoowo ko boni fuu. ⁵ Ndennoo, waajibi dɔwtano-ɗon laamiibe ɓee, wanaa saabe hulde jukkeede tan, pati hakkil-laaji mon jiɗa on duu. ⁶ Dum saabii so oɗon njoba lampo, sabi laamiibe ɓee e ley golle mum'en nanngugol lampo ngol, ɓe gollanoobe Laamɗo. ⁷ Ndokkee ɓe fuu hakkeeji maɓɓe. Ndokkee lampo mo kaan-ɗon hokkude lampo, ndokkon usuru mo kaan-ɗon hokkude usuru, kulon mo kaan-ɗon hulde, teddinon mo kaan-ɗon teddinde.

⁸ Pati ɗamaande fuu ɓiloo hakkunde mon so wanaa ɗamaande jilli. Homo fuu rewa banndum jilli. Sabi jidɗo nedɗo hono mum fuu, tabintinii Sariya Muusaa oo. ⁹ E ley ɗum, ɗii ɗoo kadaadi: «Pati jeenu, pati ɗaadu hoore, pati wujju, pati tuuye-ɗaa», kanji e jamirooje godde dee fuu ede kawriti e ndee ɗoo yamiroore wootere: «Njidiraa tanaa maa no njidir-ɗaa hoore maa nii.» ¹⁰ Jidɗo tanaa mum gollataa ɗum ko boni, ndennoo, jilli tabintinta Sariya oo.

¹¹ Oɗon anndi wakkati mo ngon-ɗen e mum.

Wakkati mo kaan-don finde oo yonii. Sabi jooni kisindam ɓuri ɓadaade en diina nde naatuno-dɛn e goondinal ndee. ¹²Jemma oo woddiima, jalooma oo ɓattiima. Ndennoo, njoppen gollude gollɛɛji nimre dii, ɓamen kabitorde fooyre, ¹³nguurden no haaniri, no wonɓe e fooyre jalooma nii, tawee wanaa e ley wanngiyaare e sigiro e ko sobi e njaahilaaku e poodondiral e haasidaaku. ¹⁴Boornoree Joomiraado men Iisaa Almasihu no kaddungal nii, pati kiinnee gidaade yonki mon, pati njokkon de.

14

Haala tewtude ko nabata deental goondinbe yeeso

¹ Njaɓɓee mo goondinal mum lo'i tawa on niɓiraali dum ko woni e hakkille mum. ² To banngal jaamdu, oo ana tawree goondinal faa waawa jaamde huunde fuu, tawee ootoo goondinal mum ana lo'i faa waasa jaamde tew. ³ Naamoowo tew oo pati yawa mo jaamataa tew oo. Mo jaamataa tew oo pati niɓa jaamoowo tew oo, sabi Laamdo jaɓɓiima mo. ⁴ Aan, kodum ngon-daa faa niɓaa gollanoowo goddo? Mo heddo tarsinaade naa mo saama, yo donngal kalfaado makko oo. Kaa mo tarsinto faa gasa, sabi Joomiraado ana waawi niɓinde mo.

⁵ To banngal jalaade, oodoo ana jogorii jalaade dee ana ɓurdi moyyude, ootoo ana jogorii jalaade dee fuu potu. Gooto fuu yo hebu tayoral e ley hakkille mum. ⁶ Burdindo jalaade dee oo wadirii dum kammari Joomiraado. Kasen duu, jaamoowo ko yidi fuu oo wadirii dum kammari

Joomiraado, sabi o yettan Laamdo. Mo jaamataa tew oo wadirii dum kammari Joomiraado, o yettan Laamdo kanko duu. ⁷ Sabi fay gooto e men wuuraanaali hoore mum, kasen duu fay gooto e men maayanaali hoore mum. ⁸ So en nguurii, Joomiraado oo nguuran-den, so en maayii, Joomiraado oo maayan-den. So en nguur naa so en maay, Joomiraado oo jey en. ⁹ Sabi Almasiihu maayii, kasen duu wuurtii faa laatanoo wuur6e e maay6e fuu Joomiraado.

¹⁰ Aan, ko wadi so ada piija sakiike maa goondindo oo? Naa aan, ko wadi so ada yawa sakiike maa goondindo oo? En fuu, en ndaroyto yeeso sarirde Laamdo, ¹¹ sabi ana winndii:

«Joomiraado wii:

‹ Mi hunorike baawde am:

Koppi fuu kofanto kam,

gooto fuu sellinan miin woni Laamdo. › »*

¹² Nden gooto men fuu jaabanto hoore mum yeeso Laamdo.

¹³ Dum nee, pati pelondiren e ko'e men hankasen, 6amee anniya reentaade e huunde fuu ko waawi fergitinde sakiike mon li6a dum. ¹⁴ Saabe Joomiraado men Iisaa mido tayori jaamdu fuu harmaa e hoore mum. Kaa so neddo miilii won harmundu, dum harmanan dum kajum. ¹⁵ So a torrii sakiike maa goondindo oo saabe jaamdu maa, a jokkaali laawol jilli. Pati halku mo Almasiihu maayani oo saabe jaamdu maa nduu.

¹⁶ Ndennoo, ko ke6u-don so taw-don ana moyyi koo, pati waddana yim6e haalde haala mbonka.

¹⁷ Sabi Laamu Laamdo fawaaki e jaamdu naa

* **14:11** Esaaya 45.23

e yardu, ko fawii e mum dee, fooccitaare e jam e seyo e ley habbagol men e Ruuhu Ceniido oo. ¹⁸ Golliranoowo Almasiihu hono non fuu, Laamdo welete dum, yimbe bee duu teddinan dum. ¹⁹ Ndennoo, tewten beydude jam hakkunde men, kasen duu homo fuu tewta ko nabata bandum yeeso e ley goondinal.

²⁰ Pati bonnitin golle Laamdo saabe naamdu. So goonga, naamdu fuu ana dagii, kaa so naamdu ndu naamataa nduu ana liŋa sakiike maa, naamde ndu moyyaa. ²¹ Ko moyyi dee, waasude naamde tew e waasude yarde doro, kaŋum e waasude wafude huunde fuu ko fergitata sakiike mum. ²² Huunde fuu ko ngoondin-daa hen, yo laato hakkunde maa e Laamdo. Mo sikkitataako ko woni e hakkille mum, weli hoore! ²³ Kaa neddo fuu cikkitiido e ko naamata, jukkete, sabi joomum naamirtaa goondinal. Huunde fuu ko waldaa e goondinal yo luuttal.

15

¹ Enen selluŋe goondinal bee, eden kaani walude be goondinal mum lo'i bee, mbaasen tewtude ko weli en tan. ² Gooto e men fuu yo tewtu ko welata tanaa mum, faa oon yaara yeeso e ley goondinal. ³ Sabi Almasiihu tewtaalino ko weli dum, kaa o wii no winndorii nii: «Bonkaaji bonkiibe ma dii e am njani.»* ⁴ Ko winndanoo arande e ley Binndi dii koo fuu, faa janngina en winndiraa, yalla mujal e berde buubude de Binndi dii ndokkata en dee ana laatanoo en jikke. ⁵ Yo Laamdo Jom mujal, buubinoowo berde oo,

* 15:3 Jabuura 69.10

hokku on laataade miilo wooto no Iisaa Almasiihu anndiniri on nii, ⁶ faa teddiniron Laamdo anniya gooto e daande wootere. Sabi kanko Laamdo woni Baaba Iisaa Almasiihu Joomiraado men oo.

⁷ Nja66ondiree no Almasiihu ja66orii on nii, faa Laamdo teddinee. ⁸ Midó wiya on: Almasiihu warii gollande Yahuudiyankoo6e faa hollita Laamdo yo koolniido. Sabi Almasiihu tabintinii podooje de Laamdo wadannoo njaatiraa6e Yahuudiyankoo6e dee ⁹ yalla lepi goddi dii duu ana teddinira Laamdo saabe yurmeende mum, no Binndi dii mbiiri nii:

«Saabe dum, mi jaarete hakkunde lepi,
mi yimete faa teddina innde maa.»†

¹⁰ Binndi dii mbii kasen:

«Lepi, mbeltodee e yim6e Joomiraado 6ee.»‡

¹¹ Kasen:

«Onon lepi dii fuu, njettee Joomiraado,
yo yim6e fuu njettu mo.»§

¹² Annabi Esaaya duu wii:

«Iwdo e Yessa waroyan,
oon immoytoo faa laamoo lepi dii,
di pawoyan jikke majji e makko.»*

¹³ Yo Laamdo Jom jikke oo hebbin on seyo e jam fuu e ley goondinal mon, yalla odon beydoo heewde jikke saabe baawde Ruuhu Ceniido oo!

No Pool haaldi kabaaru golle mum

¹⁴ Sakiraa6e am, miin jaati mido tayori odon moyyi sanne, odon keewi anndal, kasen duu odon

† 15:9 2 Samuyila 22.50, Jabuura 18.50 ‡ 15:10 Fillitagol
Tawreeta 32.43 § 15:11 Jabuura 117.1 * 15:12 Esaaya 11.10

mbaawi waajondirde. ¹⁵ Kaa ley 6ataaki oo mido suusi haalande on haalaaji yogaaji faa laa6a faa mi miccintina on di. Mi haaldii non saabe moyyere nde Laamdo hokki kam ¹⁶ nde wadi kam golanoowo Iisaa Almasiihu e ley 6e nganaa Yahuudiyankoo6e ndee. Ko mbaajotoo-mi Kabaaru Lobbo oo koo yo golle ceniido yalla 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee ana laatoosadaka beldo Laamdo mo Ruuhu Ceniido oo senni. ¹⁷ Ndennoo, e ha66agol am e Iisaa Almasiihu, mido waawi mantoraade golleeji di ngollan-mi Laamdo dii. ¹⁸ Sabi walaa fuu ko cuusu-mi haalde so wanaa ko baawde Almasiihu tabintini e ley golle am faa waddana 6e nganaa Yahuudiyankoo6e 6ee d6owtanaade Laamdo. Haala am e golle am duu, ¹⁹ Laamdo tabintinirii dum baawde taagumansaaji e kaayde e ley baawde Ruuhu Laamdo oo. Hono non njottinir-mi Kabaaru Lobbo haala Almasiihu oo nokkuuje dee fuu gila Urusaliima e seraaji mum faa leydi Illiriya. ²⁰ Kasen duu, gila arande anniya am yo waajaade Kabaaru Lobbo oo do innde Almasiihu ndee yottanooki pati mi maha dow maadi neddo goddo, ²¹ no Binndi dii mbiiri nii:

«Be njottinanooka haala makko 6ee njiyoyan,
6e nanaalino kabaaru makko ana haalee 6ee paamoyan.»†

Haala anniyaaji Pool

²² Golle am oo hadi kam warde to moodon too cili keewdi. ²³ Kaa jooni golle oo huubii dee doo leyde, kasen duu ko njidu-mi warde to moodon koo wadii duu6i kuurdi jooni. ²⁴ Mido yidi fanjude to

† 15:21 Esaaya 52.15

mon so mido yaha Espaniya, mi wonda e moodon seeda, njoobinon kam ko kasindinan-mi e laawol am ngol.

²⁵ Kaa jooni Urusaliima njahan-mi faa mi walla seniibe wonbe ton bee. ²⁶ Sabi deente goondinbe gonde Makedoniya e Akaya dee anniyike hawrintinde kaalisi faa mballa misikiina'en jeyaabe e seniibe Urusaliima bee. ²⁷ Be anniyorii dum berde laabude, kaa ebe kaani wadande been dum duu. Sabi tawii be nganaa Yahuudiyankoo6e bee kebii ngedu e moyyereeji di Ruuhu oo hokki Yahuudiyankoo6e bee dii, ndennoo, be nganaa Yahuudiyankoo6e bee duu ana kaani feccude jawle mum'en e Yahuudiyankoo6e bee. ²⁸ So dum yawtii, so mi hokkii be ko hawrintinaa koo, mi yabborto to moodon too so mido yaha Espaniya. ²⁹ Mido anndi so mido wara to moodon, mi wardan e barke Almasiihu kibbufo oo.

³⁰ Sakiraa6e, saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu e saabe jilli di Ruuhu oo hokkata dii, mido ndaarda on: kabodo-don e am e ley duwaawuuji mon faade e Laamdo saabe am, ³¹ yalla mido dada e be ngoondinaali wonbe Yahuudiya bee, kasen seniibe wonbe Urusaliima bee nja66oo ballal ngal nabanani-mi dum'en ngal. ³² Hono non, so Laamdo muuyii, mi yottorto on weltaare, kasen duu mi fowta hakkunde mon. ³³ Yo Laamdo gaddoowo jam oo wonda e mon, on fuu. Aamiina!

16

Jowtaali

¹ Mido haalana on kabaaru banndii men debbo biyeteedo Febe, gollanoowo deental goondinbe

gonngal ley Kankiriya oo. ² Nja66oro-don mo e dow innde Joomiraado no seniibe 6ee kaani wadude nii, kasen duu mballee mo e huunde fuu ko mo hasindini e mum, sabi kanko duu o wallii heew6e, miin e hoore am mido hen. ³ Mido jowta Piriskilla e Akilas, gollidoo6e e am golle Iisaa Almasiihu 6ee. ⁴ Sabi 6e kosii mursude yonkiiji ma66e faa 6e ndannda yonki am. Wanaa miin tan yettata 6e, deente goondin6e 6e nganaa Yahu-udiyankoo6e dee fuu ana njetta 6e. ⁵ Mido jowta deental goondin6e kawroowal galle ma66e ngal fuu. Mido jowta Epaynetus, gido am korsudo oo. Kanko adii goondinde Almasiihu ley leydi Asiya fuu. ⁶ Mido jowta Mariyama tampando on sanne oo. ⁷ Mido jowta Andoronikus e Yuniyas, suudu baabaabe am wor6e 6e uddidanoo-mi kasu 6ee. Be nelaa6e teddinaa6e, kasen duu kam6e adii kam goondinde Almasiihu.

⁸ Mido jowta Ampiliyatus mo korsinir-mi saabe Joomiraado oo. ⁹ Mido jowta Urbanus, gollidoowo e men golle Almasiihu oo, kajum e Estakis gido am korsudo oo. ¹⁰ Mido jowta Apelles mo goondinal mum Almasiihu horaa so tawaa ana laabi oo. Mido jowta galle Aristobil. ¹¹ Mido jowta Herodiyon suudu baabaajo am oo. Mido jowta yim6e galle Narsisi ha66iibe e Joomiraado 6ee. ¹² Mido jowta Tirifena e Tirifosa, 6een yo rew6e gollanoobe Joomiraado. Mido jowta Persis mo korsin-mi, oon yo debbo tampudo sanne e ley gollande Joomiraado. ¹³ Mido jowta Rufus mo Joomiraado subii oo, mido jowta inna makko mo nanngir-mi no innam nii, miin duu. ¹⁴ Mido jowta Asinkiriti e Felegon e Hermes e Patorobas

e Hermasa e goonŋinŋe Iisaa wonduŋe e maŋŋe Ƌee. ¹⁵ Mido jowta Filolog e Yuliya, mido jowta Nere e banndum debbo, kaŋum e Olimpaa, mido jowta seniibe wonduŋe e maŋŋe Ƌee fuu. ¹⁶ Gooto gooto mon fuu jowtira sakiike mum jowtaango wondungo e jilli. Deente goonŋinŋe Almasiihu Ƌee fuu ana njowta on.

¹⁷ Sakiraaŋe, mido ndaarda on, ndeento-Ƌon e waddooŋe ceeraagu e pergite saabe salagol mum'en jannde nde keŋu-Ƌon ndee, ngodŋee Ƌe!

¹⁸ Sabi yimŋe wa'uŋe non ngollantaa Joomiraado men Almasiihu, ko Ƌe ngollanta Ƌee, Ƌeeŋi maŋŋe Ƌii. Haalaaji maŋŋe belŋi e manooje maŋŋe jaayde Ƌe majjinirta hakillaaji yimŋe Ƌe yoyaa Ƌee. ¹⁹ Kaa onon, kabaaru Ƌowtaare mon yottike yimŋe fuu. Saabe Ƌum mido weltanii on, kaa mido muuyani on laato-Ƌon hakkilante'en banngal ko moyyi, laato-Ƌon laaŋuŋe banngal ko boni. ²⁰ Laamdo gaddoowo jam oo wadon niison Ibiliisa ley teppe mon Ƌooyataa. Yo hinnee Joomiraado men Iisaa wonu e mon!

²¹ Timote gollidiido am oo ana jowta on. Lukiyus e Yason e Sosipatoros suudu baabaaŋe am Ƌee ana njowta on. ²² Miin, Tertiyus, binndando Pool oo bataaki oo, mido jowta on saabe haŋŋagol meeden e Joomiraado. ²³ Gayus, njaatigi am mo deental goonŋinŋe ngal hawrata galle mum oo, ana jowta on. Erasta kalfinaado kaalisi ngeenndi ndii oo ana jowta on, kaŋum e Kartus sakiike men oo. [²⁴ *]

Jettooje

* **16:24** E dereeji Ƌooyŋi Ƌii, yoga ana Ƌeyda aaya 24:Yo hinnee Joomiraado men Iisaa Almasiihu wonu e mon, on fuu. Aamiina!

²⁵ Jettooje ngoodanii Laamdo baawdo hokkude on semmbe oo. O hokkiran on dum Kabaaru Lobbo haala Iisaa Almasiihu mo mbaajii-mi oo. Oon Kabaaru Lobbo yo banngugol sirri Laamdo cuudanoodo gila arande ²⁶ kaa jooni o bannginaama. Dewte annabaa6e anndinii dum leji dii fuu no Laamdo duumiido oo yamiri nii, faa di ngoondina Laamdo di dwtanoo dum. ²⁷ Yo teddeengal woodan Laamdo gooto hakkilante oo faa abada saabe Iisaa Almasiihu. Aamiina!

Aadi keyri: linjiila iisaa almasiihu New Testament in Fulfulde, Maasina

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maasina Fulfulde (Fulfulde, Maasina)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Fulfulde, Maasina

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

680239a9-8aa6-5bc3-b42f-dc560bee09b8